

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku R.K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w E.
o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 października 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 kwietnia 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. r. pr. K. S. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu
Apelacyjnego w (...) 135 zł (sto trzydzieści pięć) tytułem zwrotu
kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy
z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, przy czym kwotę tę należy
podwyższyć o stawkę podatku VAT.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 26 kwietnia 2016 r. oddalił apelację skarżącego wnioskodawcy R.K. od wyroku Sądu Okręgowego w E. z 21 października 2015 r., którym oddalono jego odwołanie od decyzji pozwanego z 13 marca 2015 r., odmawiającej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Sądy potwierdziły prawidłowość decyzji pozwanego, w szczególności brak podstaw do stwierdzenia 5-letniego okresu pracy w dziesięcioleciu poprzedzającym wniosek o rentę lub w dziesięcioleciu poprzedzającym powstanie niezdolności do pracy (8

października 2011 r.), jak i brak podstaw do ustalenia 30-letniego okresu składkowego pozwalającego na stosowanie regulacji z art. 58 ust. 4 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. „Oczywista zasadność skargi kasacyjnej polega na pominięciu w procesie orzekania następujących norm prawnych wyrażonych w art. 5a, art. 212 i art. 232 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Zgodnie z brzmieniem tych przepisów prawa, powód będąc samemu osobą rażąco nieporadną, udzielił pełnomocnictwa żonie, która również obiektywnie nie mogła zapewnić aktywnej, przemyślanej i właściwej ochrony prawnej, w tym możliwości złożenia odpowiednich wniosków dowodowych nakierunkowanych na ustalenie właściwej daty niezdolności do pracy, uzyskania odpowiednich zaświadczeń o opłaceniu składek z tytułu ubezpieczenia rolników, w tym wystąpienia do podmiotu zatrudniającego powoda na podstawie umów cywilnoprawnych o wydanie odpowiednich zaświadczeń, czy też wystąpienia z powództwem o ustalenie treści stosunku pracy w okresach, które w następstwie uzupełniłyby brakujących okres składkowy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Nie wykazuje, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z następujących przyczyn.

1. Skargę wniesiono od prawomocnego wyroku, wydanego na podstawie określonego stanu faktycznego i po zastosowaniu określonego prawa materialnego. Żadnej z tych podstaw skarżący nie podważa. Czyli nie zarzuca naruszenia prawa materialnego, które w sprawie miało podstawowe znaczenia, gdyż wyznaczało jakie postępowanie było konieczne dla co najmniej dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności lub czy przedmiotem dowodu były fakty mające dla rozpoznania sprawy istotne znaczenie. Innymi słowy skarżący nie zarzuca naruszenia przepisów postępowania, które odnoszą się bezpośrednio do ustaleń stanu faktycznego,

przykładowo nie zarzuca naruszenia art. 217 § 3 k.p.c. i braku dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności do rozstrzygnięcia, ani art. 382 k.p.c., czyli pominięcia w wyrokowaniu materiału zebranego w sprawie. Same zarzuty procesowe nie byłyby też wystarczające, jako że uchybienie przepisom postępowania ocenia się przez pryzmat wyniku sprawy. Tak ocenia się wszak procesową podstawę kasacyjną (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), a więc tym bardziej zarzut procesowy podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Wówczas znaczenie ma wszak nie zwykła lecz aż oczywista zasadność naruszenia, czyli pozwalająca stwierdzić wadliwość w zastosowaniu prawa materialnego do ustalonego stanu faktycznego.

2. Zasadniczy mankament wniosku polega więc na braku zarzutu naruszenia prawa materialnego (również w podstawie kasacyjnej, choć ta nie zastępowałaby ani nie uzupełniałaby podstawy przedsądu, gdyż stanowi jej odrębny element nie podlegający ocenie na etapie przedsądu). Innymi słowy zarzut naruszenia wskazanych we wniosku przepisów postępowania powinien wykazywać samo naruszenie i jego wpływ na wynik sprawy, czyli na zastosowanie prawa materialnego (odpowiednio art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. i art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

3. Skarżący tego nie czyni. Zakłada, że z przepisów wskazanych we wniosku wynika obowiązek określonego działania. Rzecz jednak w tym, że regulacje tych przepisów nie są oparte na kategorycznym obowiązku – zapisie „sąd powinien”, lecz na uznaniu sądu, bowiem używa się w nich zwrotu sąd „może” (art. 5, art. 212 § 2, art. 232 zdanie drugie k.p.c.). Nie oznacza to, że sąd nie podlega w tym zakresie kontroli w postępowaniu odwoławczym. Punktem odniesienia jest jednak wówczas wykazanie wpływu na wynik sprawy, czyli na ustalenia faktyczne i stosowanie prawa materialne (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.). Tego zaś we wniosku jest brak. Z uzasadnienia wniosku wynika założenie, że gdyby Sąd pouczył powoda, to niejako z urzędu przeprowadziłby postępowanie dowodowe. Trzeba jednak dostrzec, że ustalenia i rozważania Sądów obu instancji są jasne i konkretne. Sądy analizują i oceniają kwestionowane przesłanki prawa do renty. Wyjaśniają dlaczego nie może być doliczony okres pracy domownika w gospodarstwie rolnym i okres pracy „na czarno” (dzieło). Sąd stwierdza wyraźnie, że nawet hipotetyczne zaliczenie nie daje 30 lat ubezpieczenia, pozwalających na

zastosowanie art. 58 ust. 4 ustawy. Na tym tle zarzuty skargi są zbyt ogólne i w ogóle nie podważają ani nie kwestionują argumentacji Sądu. Dodać tego należy, że Sąd miał na uwadze rozstrzygnięcie w poprzedniej sprawie o rentę, dotyczące tych samych przesłanek i sprawę o rentę w trybie szczególnym. Można więc stwierdzić, że przedmiot sporu nie był skomplikowany w zakresie brakujących przesłanek świadczenia. Sąd rozpoznał sprawę i nie musiał działać w dalszym zakresie, skoro mógł uznać sprawę za wyjaśnioną do rozstrzygnięcia. Skarżący ustanowił w sprawie pełnomocnika, co mogło wskazywać na brak potrzeby pouczenia na podstawie art. 212 k.p.c.

4. Ponadto skarżący we wniosku ani w podstawie kasacyjnej nie zarzuca nieważności postępowania i nie można stwierdzić jej z urzędu, mając na uwadze treść zarzutów wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania.

Z tych motywów, wobec braku zasadnej podstawy przedsądu, orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach pomocy prawnej orzeczono na podstawie § 4, § 15 ust. 2, § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.